

قطب سوم

حضرت شیخ ابوعلی کاتب

جامعُ المفاخر و مَجْمَع المَنَاقِب، شیخ ابوعلی کاتب. کنیت وی ابوعلی و نام شریفش حسن بن احمد الکاتب المصری ضبط کتب است. از بزرگان مشایخ و از طبقهٔ رابعه است. با ابوبکر مصری و شیخ ابوالقاسم نصرآبادی مصاحبت داشته و سر سپرده شیخ ابوعلی رودباری است و بر دست آن جناب تربیت و تکمیل یافته، سرانجام به خلافت و جانشینی وی نایل آمده. ابوعثمان مغربی و ابوعلی حسن بن علی المشتولی از تربیت یافتگان وی هستند. جنابش پس از رحلت شیخ ابوعلی رودباری بر مسند ارشاد سلسلهٔ معروفیه متمکن گردید و تا سال سیصد و پنجاه و سه به وظایف ارشاد اشتغال داشت، و در این سال شیخ ابوعثمان مغربی را به جانشینی خویش تعیین و خرقه تهی نمود. مدت تمکّن وی بر مسند ارشاد قریب سی سال بوده است.

معاصرین آن جناب از مشایخ طریقت:

۱ - ابوالقاسم قصری؛

۲ - ابوالقاسم جعفر بن محمد المقری؛

۳ - ابوالقاسم بشر یاسین؛

۴ - ابوبکر.

از علماء و فقهاء:

۱ - ابوعلی حسن بن قاسم طبری فقیه شافعی؛

۲ - ابوالحسن علی بن عیسی بن عبدالله نحوی؛

۳ - ابوعلی حسن بن حسین بن ابی هریره شافعی؛

۴ - ابوسعید حسن بن عبدالله سیرافی.

از خلفاء:

۱ - الراضی بالله؛

۲ - المتقی بالله؛

۳ - المكتفی بالله؛

۴ - المطیع لله عباسی؛

۵ - معزّلدین الله علوی در مغرب.

از امراء و سلاطین:

۱ - عماد الدوله دیلمی؛

۲ - رکن الدوله دیلمی؛

۳ - معزالدوله؛

۴ - کافور اخشیدی در مصر.

شمه‌ای از فرمایشات آن جناب: فرموده است: *إِذَا انْقَطَعَ الْعَبِيدُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِالْكَلِيَّةِ فَأَوَّلُ مَا يَفِيدهُ الْإِسْتِغْنَاءُ عَنِ النَّاسِ*^[۱۱] و قال: *صُحْبَةُ الْفُسَّاقِ دَاءٌ وَ دَوَائُهُ مُفَارَقَتُهُمْ*^[۱۲]. و فرمود: *إِذَا أَسْكَنَ الْخَوْفُ فِي الْقَلْبِ لَا يَنْطِقُ اللِّسَانُ بِمَا لَا يُعْنِيهِ*^[۱۳]. و هم فرمود که خدای تعالی می فرماید: *وَصَلَّ إِلَيْنَا مَنْ صَبَرَ عَلَيْنَا*^[۱۴].

از احوال و کرامات آن جناب همین بس که می فرماید هرگاه چیزی بر من مشکل شدی، حضرت مصطفی (ص) را به خواب دیده و آن مشکل را پرسیدم.

۱۱ - هرگاه بنده به کلی به خدا منقطع شود اول نتیجه آن بی نیازی از خلق است.

۱۲ - مصاحبت فاسقان دردی است که دواي آن دوری از آنهاست.

۱۳ - هرگاه خوف خدا در دل جا گرفت سخن غیر لازم بر زبان جاری نمی شود.

۱۴ - خدای فرموده کسی به ما برسد که بر ما صبر کند (یعنی بر بلا یا یا واردات از طرف ما).